

en vis Nødvelse af Livet for at søge Oplysning, og man skuffer sig ofte her med Hensyn til, hvad der foregaar i den Fatiges Sjæl. Jeg tror derfor, at for det Første skal man ikke saa meget anfille disse Betragtninger over Oplysningens Nytte, thi Oplysning skal søges, fordi den er Menneftets Maal. Naar man hører disse Raab paa Oplysning, saa maa man dernæst huske paa, at det er en stor Mængde, der ikke klarer sig, hvorledes Oplysning faas. De sige: Giv os Oplysning! Men Oplysning gives albrig. Man kan give Midler til Oplysning, men Oplysningen selv maa erhverves. Det er Noget, som man, som sagt, glemmer. Hvorledes skulle vi nu faae Almuen til at søge og til at ville have Oplysning i en højere Grad? Det er det Første, og dernæst maa man huske paa, at for at kunne give Midler til at søge Oplysning, maa der gjøres Opoffrelser, og disse Opoffrelser maa gjøres af de Besiddende for de ikke Besiddende, thi de Sidste have Intet at betale med. Derigennem kommer saa de modstaaende Interesser i Bevægelse; de, der have opnaaet Oplysning, sige: Nei, Skatter, Afgifter til Oplysning, det ville vi ikke have; vi ville neppe give Tiden dertil. Saaledes er der Mange, der tale, i det Mindste en hel Del. Saa er der enkelte Medlemmer af Skolelærerstanden, som ogsaa sige: Oplysning! — og egentlig tænke de: Giv os en bedre Stilling i Samfundet; lad vor Stilling som Skolelærer blive bedre, og lad den blive betydningsfuldere, lad os faae flere Indtægter og blive bedre betalte. Men naar det saa kommer til Stykket, kan man heller ikke tilfredsstille her.

Da hin Tale var holdt, og man ventede, at dette Lovforslag skulde komme, hørte jeg overalt tale om „Grundlaget“ og om en „Skolereform“, ogsaa idag er der et Par Gange blevet talt om „Skolereformen“. Det var egentlig ikke Ministerens Hensigt, da han indbragte Lovforslaget, at komme med en Reform; Ministeren har meget rigtig og meget sandt lovet, at han vilde gjøre, hvad han troede lod sig gjøre, for at udvikle Skolevæsenet paa det givne Grundlag. Betragter man imidlertid det Lovudkast, som nu foreligger, er der dog et Sted, hvor det virkelig indeholder en Reform, men dog kun en delvis, det er Afsnittet om Skoletilfynet; thi disse Skoleinspektører udenfor Geistligheden ere noget Nyt, men de staa i Lovudkastet forenede med de hidtilværende Amts- og Distrikts-Skoletilfynsmænd. I de øvrige Afsnit findes ingen Reform, men kun en Viderebyggen paa det givne Grundlag, og det skal erkjendes og modtages med Tak, at Ministeren har handlet saaledes og ikke er gaaet videre. Han har beholdt det væsentlige Grundlag, der er givet. Han har beholdt de almindelige Grundtætninger, nemlig at Forældrene ere pligtige til at lade deres Børn undervises indtil en vis Alder, at Børnene ere pligtige til at modtage Undervis-

ning, og at Staten er pligtig til gennem Kommunerne at sørge for, at Undervisning gives og modtages. Men den ærede Minister har ikke blot holdt paa Begreberne om Skolepligt og Statens Forpligtelse til at yde Almueundervisning, han har tillige holdt paa Skolepligtens Grændse — der er kun 1 Mars Forskjel mellem hans Forslag og det Bestaaende — han har holdt paa Stats-skolen i de enkelte Kommuner, han har gjerne villet, hvad Enhver vist er enig med ham i, at Dngangsskolerne hæves og forandres til faste Skoler. Han vil have en stærk og kraftig Skole, men han gaar ikke videre end til, hvad vi allerede have visse Bestemmelser om, idet han siger, at et altfor overdrevent stort Antal Børn ikke maa fastes paa een Lærer, og at der ikke maa presses alt for mange Børn ind i een Skolestue; ingen Lærer maa undervise mere end 60 Børn, og i ingen Skolestue maa der — altsaa underviste af 2 eller flere Lærere — være flere end 80 Børn. I Forbigaaende vil jeg bemærke til en æret Lærer paa den anden Side (M. Andersen), der har talt om at paalægge Lærerne en større Byrde, at dette jo netop er en Begrænsning i den Retning, som den ærede Lærer selv ønsker. Ministeren har sagt, at der endnu er Steder, hvor der undervises flere end 60 Børn af een Lærer, men at dette herefter ikke maa finde Sted. Han har ikke turdet gaa videre; han vilde vist gjerne være gaaet videre i den Retning, som den ærede Lærer antydede, og istedetfor 60 sagt 50 eller 40, men han har, som bemærket, ikke turdet. Han har fremdeles sagt: der er nu stundom mere end 80 Børn samlede i een Skolestue, og det maa herefter ikke være Tilfældet. Han gaar altsaa i den Retning, som den ærede Lærer anbefaler, men har ikke turdet gaa helt saa vidt, som han maaste har ønsket. — Dette er altsaa det „ny Grundlag“, der søges for Undervisningen; ja paa et andet Sted har man villet gjøre dette Forslag til Grundlag og har villet skabe en hel ny Ordning, hvorved Stats-skolen skubbedes saa meget som muligt til Side, og den individuelle Frihed fik Ret til at tumle sig lige saa meget som den individuelle Industri, og hvorved man begrænsede, hvad der kunde for-dres af Forældre og Børn med Hensyn til Erhvervelsen af Skoledannelse, og lod denne synke saa meget som muligt. Denne hele Betragtning-maade skal jeg lade ligge, jeg har ikke taget Ordet for at bekempe, hvad der er blevet henkastet i en Betænkning paa et andet Sted. Jeg har, da hin Betænkning fremkom paa en Tid, da Ingen ventede et praktisk Resultat deraf, tidligere ikke lagt synderlig Mærke til den; men nu, da Lovudkastet er kommet hertil, har jeg, efter først atter og atter at have læst dette med dets Motiver, set paa hin Betænkning, og jeg har da i Mindretallets Betænkning, ligesom den ærede Minister deri har fundet Noget, som han kunde